

Blok tematyczny: Podróże

Temat dnia: Pierwsza podróż "palcem po mapie".

Cel lekcji: Ćwiczyć systematycznie stosowanie poprawnych liczebników przy podawaniu daty. Wzbudzić zainteresowanie Polską. Kształcić umiejętność czytania ze zrozumieniem i umiejętnego doboru materiału z tekstu. Wdrażać do umiejętnego wskazywania miast, rejonów i krain Polski na mapie. Zapoznać z regułami ortograficznymi dotyczącymi nazw geograficznych. Utrwalać umiejętność współpracy w grupie. Stwarzać uczniom możliwość samodzielnej wypowiedzi.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: kontur mapy Polski, kolorowe kartki z nazwami polskich miast i krain. Zestawy wyrazów do ćwiczeń ortograficznych.

Zapis w dzienniku: Powitanie wiążące z tematem. Ćwiczenia z liczebnikami wskazującymi na datę. Praca z tekstem - czytanie z umiejętnością wyboru niezbędnego do dalszej pracy materiału. Praca grupowa z konturową mapą Polski - nanoszenie charakterystycznych nazw w odpowiednich miejscach. Przypomnienie nazw kierunków świata - schematyczny rysunek w zeszytach. Zwroty umożliwiające określanie stron świata i położenia poszczególnych krain. Praca przy mapie z zastosowaniem poznanych zwrotów. Pisownia nazw geograficznych.

Przebieg:

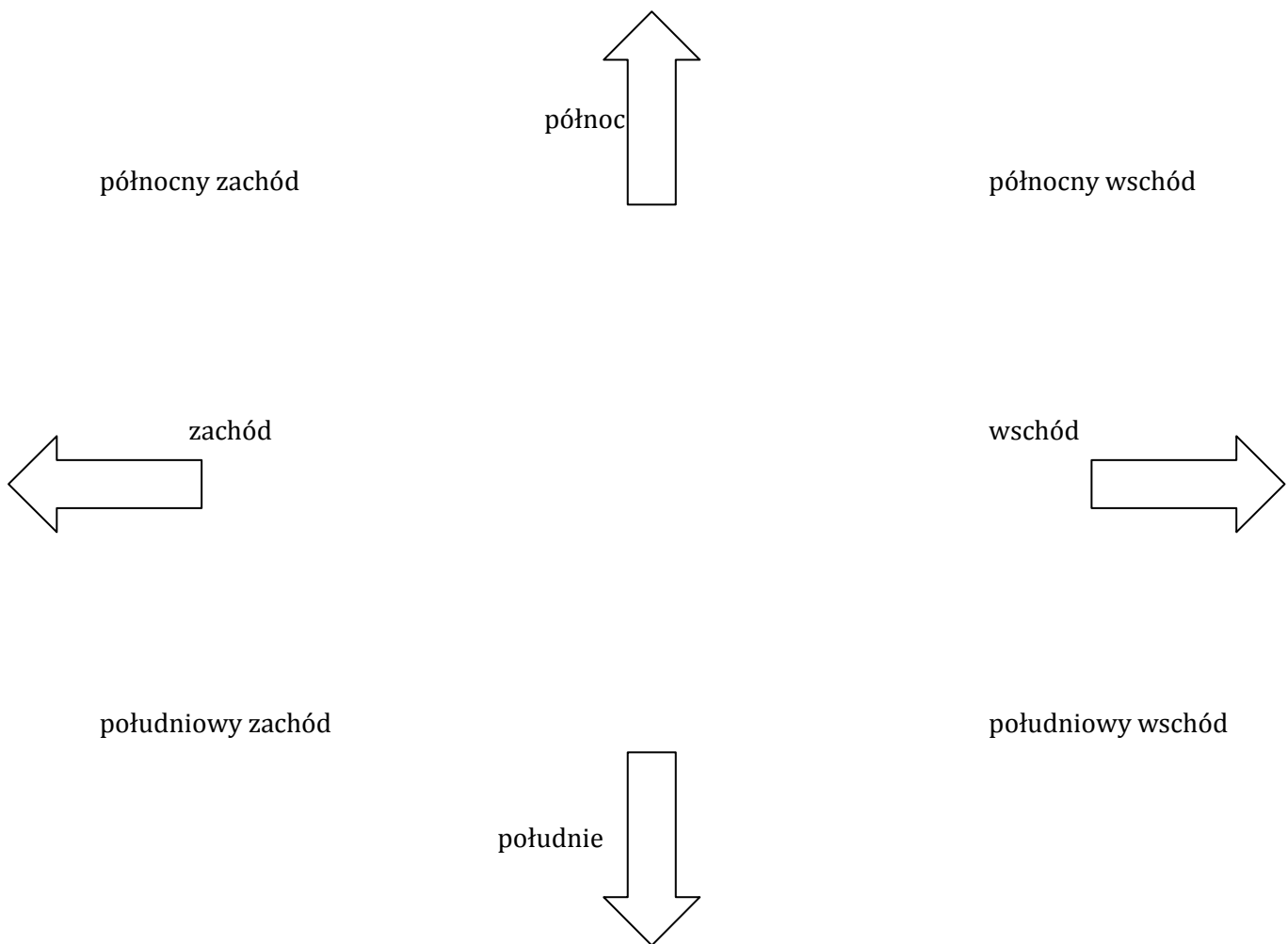
1. Powitanie wiążące z tematem.
2. Nazwa dnia tygodnia oraz daty bieżącej.
3. Praca z tekstem. Patrz aneks. N. odczytuje tekst. Polecenie dla uczniów: Posłuchajcie uważnie, przeczytam wam tekst, podczas słuchania podkreślcie w nim wszystkie nazwy geograficzne, które się w nim pojawiają. Przeczytam go dwa razy.
4. Praca w grupach. Każda grupa otrzymuje schemat mapy Polski oraz kolorowe kartki, na których zapisane zostaną poszczególne nazwy krain.

Zadanie dla grupy: Nazwy krain zapiszcie na kolorowych kartkach. Następnie posługując się mapą Polski, która wisi na tablicy albo mapkami znalezionymi w internecie umieśćcie na schemacie leżącej przed wami mapy.

Przykład

Zakopane	Sudety	Karpaty	Tatry
Wielkopolska	Gniezno	Małopolska	Kraków
Poznań	Warszawa	Mazowsze	Beskidy
Warmia	Mazury	Wybrzeże	Połonina Caryńska
Biebrzański Park Narodowy	Śnieżka	Bieszczady	Połonina Wetlińska

5. Przypomnienie nazw kierunków świata (rysunek w zeszycie).

6. Zwroty umożliwiające określanie stron świata i położenie poszczególnych krain.

Pytania i odpowiedzi:

-Gdzie leży Kraków?

-Kraków leży na południu Polski(... leży w południowej Polsce).

-Gdzie leżą Sudety?

-Sudety leżą na południowym zachodzie Polski (... leżą w południowo -zachodniej Polsce).

-Gdzie leży Warszawa?

-Warszawa leży w centralnej Polsce(... w centrum Polski).

-Gdzie leży Przemyśl? (Rzeszów)

-Przemyśl leży na południowym wschodzie Polski(... w południowo -wschodniej Polsce).

-Gdzie leży Szczecin?

-Szczecin leży na północnym zachodzie Polski ... w północno- zachodniej Polsce).

-Gdzie leży Jelenia Góra?

-Jelenia Góra leży na południowym zachodzie Polski.

-Gdzie leżą Tatry?

-Tatry leżą na południu Polski (... w południowej Polsce).

7. Powrót do pracy z mapą. Grupy prezentują efekty swojej pracy z mapą, określając położenie poszczególnych punktów (krain), których nazwy umieścili na mapie.

8. Uzasadnienie pisowni nazw geograficznych (patrz aneks - podstawowy zestaw reguł).

N. przytacza odpowiednie reguły i wiąże z nimi poszczególne przykłady przypiętych do mapy nazw.

Ćwiczenia dla uczniów wdrażające reguły dotyczące pisowni nazw geograficznych, Praca w grupach dwuosobowych.

N. mówi: *Położę na każdej ławce kartkę z różnymi nazwami geograficznymi (polskimi i innymi). Wszystkie są napisane dużymi drukowanymi literami. Zapiszcie je w zeszytach, stosując zasady ortograficzne. Każdą wątpliwość zgłaszajcie, będziemy omawiać ją wspólnie i zapisywać na tablicy.*

KRAKÓW	POZNAŃ	MORZE BAŁTYK	MORZE BAŁTYCKIE
MAZURY	GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE	KARPATY	ZIELONA GÓRA
BORY Tucholskie	MORSKIE OKO	BESKIDY	SUDETY
KOTLINA KŁODZA	MAŁOPOLSKA	WIELKOPOLSKA	ZAKOPANE
TARNOWSKIE GÓRY	RAWA MAZOWIECKA	CZARNA HAŃCZA	KASPROWY WIERCH
TATRZAŃSKI PARK NARODOWY	JEZIORO HAŃCZA	JEZIORO BODEŃSKIE	OCEAN SPOKOJNY

Zadanie domowe. Korzystając z internetu przygotuj samodzielnie wypowiedź ustną o wybranym mieście lub rejonie Polski.

Aneks dla N.

Polska leży w Europie Środkowej między Bałtykiem na północy a Sudetami i Karpatami na południu. Jest wiele krain w Polsce, które warto zwiedzić. Uważny turysta na pewno zwróci uwagę na tereny Wielkopolski i leżące tam Gniezno - pierwszą stolicą Polski oraz zabytkowy Poznań zwany przez wielu miastem nowoczesnego biznesu. Mówi się, że Wielkopolska to kolebka państwowości polskiej. A skoro już mowa o zaraniach naszych dziejów, nie sposób zapomnieć o Krakowie, drugiej stolicy Polski leżącej w Małopolsce. Idąc tropem stolic, turysta na pewno zechce odwiedzić także obecną stolicę Polski, Warszawę i malownicze Mazowsze.

Szukający atrakcji wycieczkowie zachwycają się Jurą Krakowską - Częstochowską, przepiękną krainą zbudowaną w znacznym stopniu ze skał wapiennych. Charakterystycznym elementem tego krajobrazu są ruiny piętnastowiecznych warowni. Poza tym jest poza tym rajem dla wspinaczy, bo ukształtowanie terenu daje w tym zakresie nieorganiczne możliwości.

Miłośników jezior zachwycają Warmia i Mazury. Krainy, gdzie można zaszyć się w lesie, spotkać dziko żyjące zwierzęta, a nade wszystko żeglować wzdłuż nieskończonej ilości jezior pełnych ryb i wodnego ptactwa.

Wyjątkowym miejscem w Polsce jest Wybrzeże Bałtyku. Turystów nie zraża nawet ogromna ilość turystów na plażach, bo szum morza, gorący piasek i możliwość spacerów wzdłuż morskiego brzegu są dla niektórych najważniejszym sposobem wypoczynku. W tym rejonie można też zwiedzać zabytkowe latarnie morskie.

Perełką turystyczną jest **Biebrzański Park Narodowy**, który chroni m.in. cenne w Europie obszary bagienne, a wędrując wśród lasów, można spotkać na przykład łosia.

Miłośnicy gór na pewno chętnie odwiedzą góry. W południowo - zachodniej części Polski rozciągają

się Sudety słynące z dzikiej jeszcze przyrody i świetnych szlaków turystycznych, prowadzących nie tylko na Śnieżkę (1602m n.p.m.). Na południowym zachodzie leżą Bieszczady z niezapomnianymi połoninami Caryńską i Wetlińską, a na południu Tatry, najwyższe w Polsce i niebezpieczne pasmo należące do Karpat ze stolicą w Zakopanem.

Zasady pisowni nazw geograficznych:

Wielką literą piszemy wielowyrzowe nazwy geograficzne i miejscowe, np.

Bory Tucholskie, Dolny Śląsk, Górny Śląsk, Jelenia Góra, Mała Panew, Morskie Oko, Nowa Zelandia, Rzeka Świętego Wawrzyńca, Stary Sącz, Wielki Kaukaz, Wielki Kocioł Śnieżny, Wielki Staw.

Jeśli nazwa własna składa się z dwu członów i człon drugi jest rzeczownikiem w mianowniku nieodmieniającym się, wtedy człon pierwszy (wyraz pospolity): góra, nizina, półwysep, cieśnina, tama, kanał, morze, jezioro, wyspa, pustynia, wyżyna itp. piszemy małą literą, natomiast człon drugi – wielką, np.

morze Bałtyk, półwysep Hel, pustynia Gobi, wyspa Uznam.

Jeśli nazwa własna składa się z dwu członów i człon drugi jest rzeczownikiem w dopełniaczu lub przymiotnikiem w mianowniku, oba człony pisze się wielką literą, np.

Cieśnina Beringa, Góra Kościuszki, Morze Barentsa, Hala Gąsienicowa, Kanał Panamski, Przełęcz Dukielska, Puszcza Niepołomicka, Wyżyna Małopolska.

Przymiotniki: południowy, północny, wschodni, zachodni pisze się wielką literą, jeśli są integralną częścią nazw geograficznych, nazw państw oraz innych jednostek terytorialnych lub administracyjnych, np.

Beskidy Wschodnie, Europa Zachodnia, Morze Północne, Przylądek Północny, Republika Południowej Afryki, Tatry Zachodnie, Wyspa Południowa, Zachodni Brzeg (Jordanu), Ziemia Północna, ale: Zwiedziłem zachodnią Europę (= zachodnią część Europy). Nad Polskę północną przesuwa się niż znad Skandynawii. Przymiotniki zachodni, północny oznaczają tutaj część terytorium, toteż piszemy je małą literą.

Przymyki występujące wewnątrz tych nazw piszemy małą literą, np.

Gródek nad Dunajcem, Nakło nad Notecią, Świder koło Warszawy albo: Gródek n. Dunajcem, Nakło n. Notecią, Świder k. Warszawy.